

OLGU SUNUMU/CASE REPORT

Lomber disk hernisi sonrasında görülen iliak arter psödoanevrizması

Iliac artery pseudoaneurysm after lumbar disc hernia operation

Mehmet Atay¹, Onur Saydam¹, Saygın Türkyılmaz², Ali Aycan Kavala², Cabir Gülmahyev²
Vedat Bakuy²

¹Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kalp ve Damar Cerrahisi Kliniği, İstanbul, Turkey

²Karaman Devlet Hastanesi Kalp ve Damar Cerrahi Kliniği, Karaman, Turkey

Cukurova Medical Journal 2016;41(Suppl 1):5-7.

Abstract

Lumbar disc herniation surgery is usually performed through a posterior approach. Vascular injuries can be counted among the complications. 39 years old male patient had lower extremity pain which has started after lumbar disc herniation surgery and continued for a month. Iliac arterial pseudoaneurysm has been detected in computerized tomography. It was successfully treated with vascular surgery.

Key words: Iliac artery injury, lumbar disc surgery, surgical treatment

Öz

Lomber disk hernisi operasyonu genellikle posterior yaklaşımla yapılmakta olup vasküler yaralanmalar operasyonun komplikasyonları arasında sayılabilmektedir. Sunulan 39 yaşındaki olguda geçirilmiş lomber disk hernisi sonrası başlayan ve bir aydır devam eden bacak ağrısı vardı. Yakınmaları operasyon sonrasında çıktığı öğrenilen hastada çekilen bilgisayarlı tomografi sonrasında iliak arter psödoanevrizması görüldü. Olgu cerrahi olarak başarıyla tedavi edildi.

Anahtar kelimeler: İliak arter yaralanması, lomber disk cerrahisi, cerrahi tedavi

GİRİŞ

Lomber disk hernisi operasyonları sıklıkla posterior yaklaşımla yapılmakta olup; komplikasyonları arasında vasküler yaralanmalar, üretral yaralanmalar ve nadiren de olsa barsak ve pankreas yaralanmaları sayılabilir¹. Bu komplikasyonlardan damar yaralanmaları ölümcül seyredebilmekte, yaralanmanın lokalizasyonuna ve büyüklüğüne bağlı olarak semptomlar değişebilmektedir². Damar yaralanmaları ile sonuçlanan komplikasyonlar erken veya geç dönemde ortaya çıkabilir. Erken dönemde oluşan vasküler komplikasyonlar, geç dönemde ortaya çıkan vasküler komplikasyonlara oranla daha mortal seyredebilmektedir. Erken dönem vasküler komplikasyon gelişen hastalar, masif hemoraji ve şok gibi daha gürültülü tablolar ile başvurabilirler. Geç dönem komplikasyonlar ise; daha sessiz seyredebilmekte, yıllarca asemptomatik

kalabilmektedir. Geç komplikasyonlar daha çok yaralanan vasküler yapının psödoanevrizması veya arteriyo-venöz fistülü şeklinde ortaya çıkabilir³. Başarılı erken cerrahi veya endovasküler girişimler mortaliteyi %50'ye varan oranlarda azaltabilir. Bu olguda lomber disk hernisi operasyonundan sonra başlayan ve 1 ay süreyle devam eden alt ekstremité ağrısı şikayeti ile kliniğimize başvuran iyatrojenik iliak arter yaralanmasının açık cerrahi yaklaşım ile tedavisi olgusunu sunuyoruz.

OLGU

39 yaşında erkek hastada sol ayakta ağrı, soğukluk ve duyu kusuru olması nedeniyle kliniğimize başvurdu. Hastanın öyküsünde yaklaşık 1 ay önce lomber disk hernisi nedeniyle opere olduğu ve şikayetlerinin operasyon sonrası dönemde başladığı öğrenildi. Fizik muayenede sol alt ekstremitéde distal nabızlar

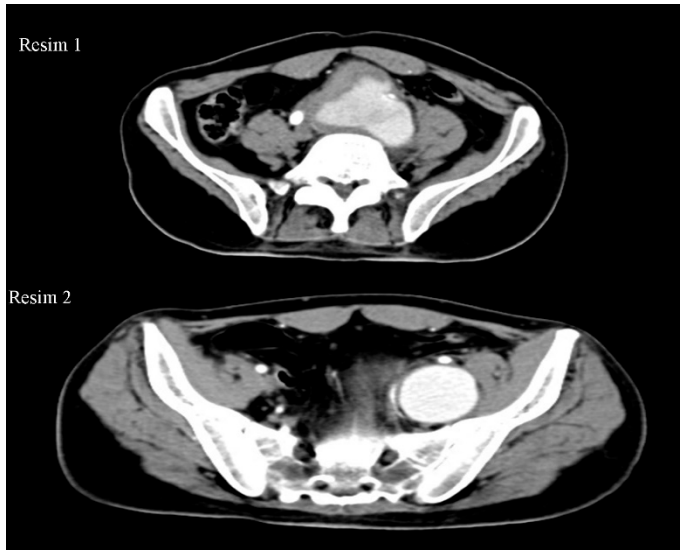
Yazışma Adresi/Address for Correspondence: Dr. Mehmet Atay, Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kalp ve Damar Cerrahisi Kliniği, İstanbul, Turkey. E-mail: drataym@gmail.com
Geliş tarihi/Received: 27.01.2016 Kabul tarihi/Accepted: 10.04.2016

alınmaması üzerine abdomen ve alt ekstremité bilgisayarlı tomografik anjiyografi (BTA) çekildi.

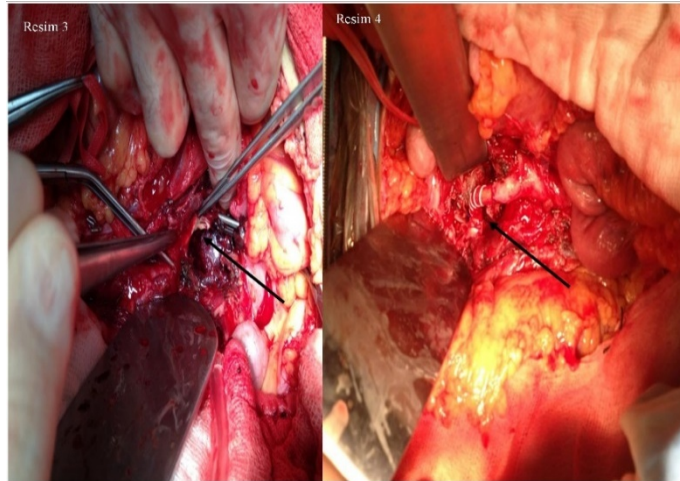
BTA'da pelvik bölgede iliak bifurkasyon düzeyinden başlayan ve sol iliak kanat düzeyine doğru uzanım gösteren 83x57mm boyutunda periferik kas dokuları ile çevrili pseudoanevrizma ile uyumlu görünüm izlendi (Resim 1, 2).

Hastanın operasyon öncesi hematokrit değeri 33 idi. Hasta acil olarak operasyona alındı. Genel anestezi altında median laparotomi yapıldı. Abdominal aorta

eksplere edilerek heparinizasyonu takiben dönüldü. Ardından sol iliak arter eksplere edildi. Yaralanma alanı görüldü (Resim 3). Sol femoral bölge açıldı ve ana femoral arter hazırlandı. Sol iliak arter ve sol ana femoral arter arasında 8mm ringli PTFE greft ile interpozisyon yapıldı (Resim 4). Kanama kontrolünü takiben cilt kapatıldı. Postoperatif takibinde sol alt ekstremitéde distal nabızlar elle palpabl idi. Hasta operasyon sonrası 3.günde medikal tedavisi düzenlenerek şifa ile taburcu edildi. Hastanın 6 ay sonraki kontrolünde vasküler patoloji saptanmadı.

Resim 1 ve 2. Abdomen ve alt ekstremité bilgisayarlı tomografik anjiyografi

Resim 3 ve 4. Uygulanan cerrahi yaklaşım

TARTIŞMA

Lumbar disk hernisi operasyonu sonrasında gelişen vasküler yaralanma ilk olarak Linton ve White tarafından 1945'de kaydedilmiş olup hastalar açısından ekstremitte kaybı veya ölümlerle sonuçlanabilmektedir⁴. Literatürde lomber disk hernisi operasyonunda kullanılan forsepslerin retroperitoneal alana girmesiyle yaralanmaların geliştiği açıklanmaktadır⁴. Yaklaşık %0,01-0,2 oranında vasküler yaralanma görülmekte olup mortalite %15-65 arasında değişmektedir^{4,5}. Mortalite oranları hastada yaralanan vasküler yapıya, yaralanma boyutuna, tanının zamanında konulabilmesine ve laparotomi zamanına bağlıdır. Mortalite akut fazda ve özellikle aortik yaralanmalarda %20-80 arasındadır^{5,6}. Lomber disk cerrahisi uygulanan hastaların MR görüntülerinin karşılaştırıldığı bir çalışmada, L4-L5 seviyesindeki disk aralığının anterior yüzünün ana iliak arterlere uzaklığı kadınların %66'sında, erkeklerin %49'unda 5 mm'den az bulunmuş. Bu durumun hastanın altına yükselti konulmasıyla değişmediği tespit edilmiştir⁷. Bu hastalarda klinik süreç akut ve kronik olmak üzere iki grupta incelenmektedir. Bu da yaralanan damara, yaralanma şekline ve yerine göre değişiklik göstermektedir. Ani gelişen hipotansiyon, şok, femoral nabızların alınamaması ve ekstremitelerde iskemik görünüm akut durumu gösterebilir. Arteriovenöz fistül veya pseudoanevrizma gelişimine bağlı olarak kronik dönemde geç semptomlar ortaya çıkabilir⁸.

İyatrojenik damar yaralanmalarında batın ultrasonografisi hematoma açısından bilgi vermekte olup kesin tanı BTA, MR anjiyografi ile koyulmaktadır. Tanıda altın standart yöntem ise konvansiyonel anjiyografi olarak literatürde belirtilmektedir⁴. Lomber disk hernisi cerrahisi sonrasında gelişen karın ağrısı olan hastaya batın ultrasonografisi yapılmış ve retroperitoneal hematoma saptanmış. Hüseyin ve arkadaşlarının sunduğu bu vakada kanama odakları suture edilerek kontrol altına alınmış⁴. Sunduğumuz olguda da lomber disk cerrahisinden 1 ay sonra semptomlar ortaya çıkmış olup, yapılan fizik muayene ve BTA ile tanı koyulmuştur.

Olgulardan da görüldüğü üzere operasyon sonrası dönemde hastaların fizik muayene ile yakın takibi, erken tanı ve tedavi açısından önemlidir. Hastanın postoperatif dönemde hemogram takibinde düşüklük, progressif olarak azalan tansiyon, taşikardi, ekstremitelerde iskemik değişiklikler meydana gelmesi damar yaralanması olabileceğinin işaretleri arasında sayılabilir⁹. Lomber disk cerrahisi yapan hekimlerin komplikasyonlar konusunda dikkatli davranması önemlidir. Erken tanı ve tedavi ileride gelişebilecek komplikasyonları önleyici ve hayat kurtarıcıdır.

KAYNAKLAR

1. Goodkin R, Laska LL. Vascular and visceral injuries associated with lumbar disc surgery. medicolegal implications. Surg Neurol. 1998;49:358-72.
2. Erdoğan HB, Erentuğ V, Ömeroğlu SN, Bozbuğa NU, Kırallı K, Akıncı E et al. Spinal disk operasyonu sonrası gelişen iliak arteriovenöz fistülün 2 yıl sonra onarımı: olgu sunumu. Turkish J Thorac Cardiovasc Surg. 2003;11:60-2.
3. Luan JY, Li X. A misdiagnosed iliac pseudoaneurysm complicated lumbar disc surgery performed 13 years ago. Spine (Phila Pa 1976). 2012;37:1594-7.
4. Ganesan C, Petrus L, Ross IB. Regarding the possibility of anterior vascular injury from the posterior approach to the lumbar disc space: an anatomical study. Spine. 2012;37:1371-5.
5. Prabhakar H, Bithal PK, Dash M, Chaturvedi A. Rupture of aorta and inferior vena cava during lumbar disc surgery. Acta Neurochir (Wien). 2005;147:327-9.
6. Yıldız R, Öztaş M, Şahin MA, Yağcı G. Lumbar disk cerrahisi sırasında gelişen abdominal aort yaralanması: olgu sunumu. Ulusal Cerrahi Dergisi. 2013;29:192-6.
7. Keskin M, Serin KM, Genç FA, Aksoy M, Yanar F, Kurtoglu M. Lomber disk cerrahisi sırasında iyatrojenik damar yaralanmaları: üç olgunun sunumu. Turk Neurosurg. 2013;23:385-8.
8. Hüseyin S, Alptekin GS, Yüksel V, Özdemir AC, Canbaz S. Lomber disk operasyonuna bağlı komplike iliak damar yaralanması. Koşuyolu Heart Journal. 2014;17:187-8.
9. Erkut B, Ünlü Y, Kaygın MA, Çolak A, Erdem AF. Iatrogenic vascular injury during to lumbar disc surgery. Acta Neurochir (Wien). 2007;149:511-6.